

Mokymų programa

Pagrindinės Europos Sąjungos vertybės

#CoreValues

Programos anotacija

Besikeičiančiame pasaulyje itin svarbus yra atvirumas, bendravimas, lankstumas ir gebėjimas prisitaikyti, tačiau taip pat ne mažiau svarbus yra asmens tapatybės kūrimas, gilesnių vertybių, platesnės gyvenimo prasmės pajautimo ieškojimas ir puoselėjimas. Dėl šių priežasčių ypač aktualus tampa asmeninių vertybinių orientacijų ugdymas – socialinis, pilietinis ir moralinis individo brendimas. Būtent tai turi įtakos ugdymo turinio ir mokymo metodų bei priemonių aktualumui ir kaitai.

Pilietinio ugdymo programos tikslai ir uždaviniai atitinka pilietinio ugdymo poreikius, nustatytus Europos Parlamento tyrimų tarnybos tyrime (2021 m.) ir Eurydice ataskaitoje „Pilietiškumo ugdymas mokykloje Europoje – 2017 m.“ (2017 m.). Šiuose dokumentuose pabrėžiama, kad pilietiškumo ugdymas yra nepakeičiamas ugdymo elementas ir kad būtent pilietinių kompetencijų ugdymas padeda mokiniams tapti informuotais ir atsakingais pasaulio piliečiais, norinčiais ir galinčiais priimti atsakomybę už save ir savo bendruomenės nacionaliniu, Europos ir tarptautiniu mastu. lygiu.

Be pilietiškumo ugdymo būtina ugdyti mokinių informacinio ir kompiuterinio raštingumo įgūdžius bei ugdyti bendradarbiavimą, komandinį darbą, sutarimo siekimą, atvirumą patirčiai ir kitas socialines kompetencijas.

EBPO „Švietimas 2030“ bendrųjų programų analizės, susijusios su kompetencijomis, rezultatai (Education 2030. OECD, 2018) atskleidė, kad tam tikros asmeninės savybės, įgūdžiai ir vertybės yra nepakankamai įtrauktos į Lietuvos bendrąsias programas (pvz., atkaklumo ir atsparumo ugdymas, pasitikėjimas ir pagarba). Tai rodo, kad mokymo programos nesudaro sąlygų šių vertybių, įgūdžių ir kompetencijų ugdymui. Ši analizė taip pat rodo, kad tam tikros kompetencijos (pvz., problemų sprendimas, kritinis mąstymas) yra labai dažnai minimos ir neproporcingai akcentuojamos skirtingų dalykų programose. Tačiau aukščiau pateiktų mokinių kompiuterinio ir informacinio raštingumo pasiekimų bei problemų sprendimo bendradarbiaujant tyrimų rezultatai rodo, kad šios kompetencijos mokomos nepakankamai efektyviai.

Siekiant užtikrinti sėkmingą ir efektyvų pilietiškumo ugdymą bendrojo lavinimo mokyklose, svarbu užtikrinti, kad mokytojai turėtų profesinių pilietiškumo ugdymo kompetencijų, gebėtų planuoti ugdymo procesą, analizuoti turimą informaciją ir skatinti mokinius įsitraukti į pilietinę-socialinę veiklą. Tarptautinio pilietiškumo ir pilietiškumo tyrimo (ICCS, 2016) duomenys rodo, kad būtina padėti mokytojams geriau pasiruošti ugdymo turinio įgyvendinimui, skatinant vietos bendruomenių socialinę veiklą, taip pat skatinant teisingas aktyvaus pilietinio dalyvavimo formas ir orientuojantis į pilietinio ugdymo tikslus, tokius kaip socialinių, politinių ir pilietinių institucijų žinių perdavimas bei mokymasis ginti savo pažiūras. Mokytojai taip pat turi turėti galimybę suteikti mokiniams informacijos apie kibernetinį saugumą, taip pat aptarti kitus politinius ir socialinius klausimus.

Taigi atnaujintų Pilietiškumo metmenų įgyvendinimas ir joje aprašytų naujovių sklaida ugdymo procese priklauso nuo mokytojų kvalifikacijos, gebėjimo pritaikyti įgytą patirtį naujuose ugdymo kontekstuose, kryptingo, nuoseklaus kompetencijų ugdymo. Pagal 2017 ir 2018 metų mokyklų išorinį vertinimą, stebėtų pilietiškumo pamokų balų vidurkis buvo 2,46 (4 balų skalėje). Pastebėtina, kad pastarųjų balų vidurkis yra žemesnis nei geografijos (2,51), bet didesnis nei istorijos (2,40) ir ekonomikos (2,29). Pastebima ir tai, kad 43% pilietiškumo ugdymo pamokų yra pagrįstos mokytojo aiškinimo ir darbo su vadovėliu mokymo paradigma, kuri nėra efektyvi ir neskatina mokinių domėjimosi dalyku, pastangų ir atsakomybės už savo mokymąsi. Vykdomų ugdymo programų turinys turėtų būti integruotas ne tik į pilietinį ugdymą, bet ir į geografijos, ekonomikos, istorijos, etikos, informacinių technologijų pamokas ir kitą neformalią veiklą.

Ilgalaikė mokymo programa

1 modulis | Pilietiškumas ir lyderystė

Šis modulis skirtas mokytojams, siekiantiems efektyviau ugdyti mokinių pilietiškumą ir lyderystės gebėjimus. Šios programos tikslas yra skatinti pilietinį įsitraukimą, svarbą dalyvauti visuomeninėje ir politinėje veikloje, bei padėti mokytojams suprasti Europos Sąjungos (ES) reikšmę kasdieniame gyvenime. Programa taip pat akcentuoja pilietiškumo kaip socialinės-demokratinės kompetencijos svarbą ir ugdymą.

Mokymo programa apima įvairias temas, pradedant nuo įvado į pilietiškumą ir lyderystę, iki išsamesnio ES vaidmens ir Lisabonos sutarties studijos. Mokytojai turės galimybę gilinti mokinių supratimą apie pilietinio įsitraukimo svarbą, aktyvaus pilietiškumo įgūdžius ir Europos vertybes.

Ši mokymo programa suteikia mokytojams įrankius ir žinias, reikalingas norint veiksmingai ugdyti mokinių pilietiškumą ir lyderystę, skatinant juos tapti atsakingais ir aktyviais piliečiais visuomenėje.

2 modulis | Kibernetinis saugumas

Informacinių ir ryšių technologijų naudojimas bei skaitmenizacija yra neatsiejama kasdienio gyvenimo ir edukacijos dalis, kuriuos tik dar labiau paspartino pandemija. Tačiau informacinių technologijų ir ypač kibernetinio saugumo kompetencijos neauga tolygiai su sparčia technologijų kaita ir adaptacija. 9–12 klasių moksleiviai yra užaugę interneto amžiuje ir neįsivaizduoja gyvenimo be interneto, tačiau ne visada pilnai suvokia su tuo susijusias grėsmes bei rizikas, tokias kaip duomenų nutekėjimas, sukčiavimas, kibernetinis smurtas ir kt. Kibernetinės grėsmės apima ir technologijų panaudojimą ES vertybių pažeidimams, pavyzdžiui, siekiant skatinti neapykantą mažumoms, įtakoti rinkimų rezultatus ar pažeisti demokratinės valstybės principus.

Siekiant užtikrinti ES vertybes, Europos sąjungos narių piliečiams būtina gebėti tinkamai ir saugiai naudotis šiuolaikinėmis technologijomis, priimti, suvokti, analizuoti ir kritiškai vertinti gaunamą informaciją, atpažinti menkavertes ar sąmoningai melagingas žinias, suprasti, kaip (ne)tinkamas technologijų naudojimas gali paveikti jų pačių ateities perspektyvas.

Mokytojai keldami savo kvalifikaciją kibernetinio saugumo srityje gali atlikti svarbų vaidmenį mažinant incidentų skaičių, ugdant mokinių kritinį mąstymą, didinant kibernetinio saugumo sąmoningumą, mokinių informuotumą apie kibernetinį saugumą, grėsmių atpažinimą, saugų technologijų naudojimą, pagarbų elgesį internete.

Taip pat analizuodami grėsmes, rizikas, saugumo užtikrinimo metodus, priemones, ir gerąsias praktikas, programos dalyviai susipažins, kaip galima užtikrinti informacijos, savo darbo vietų ir komunikavimo priemonių saugumą.

3 modulis | Žmogaus teisės

Šis modulis yra skirtas mokytojams, siekiant padėti jiems suprasti ir integruoti žmogaus teisių principus į formalųjį mokymo procesą. Jos tikslas – suteikti dalyviams išsamių teorinių žinių, įrankių bei praktinių gairių tam, kad jie galėtų efektyviai taikyti žmogaus teisių ugdymo principus bei metodus. Programa apima įvairias mokymo medžiagas (teorines, praktines, darbo grupėje ir individualiai), skirtas padėti mokytojams įtraukti žmogaus teisių temas į savo pamokų planus bei kasdieninį mokymo procesą. Taip pat, didelis dėmesys skiriamas realaus gebėjimo suvokti ir praktiškai pritaikyti žmogaus teisių principus skirtingose socialinėse ir kultūrinėse plotmėse ugdymui. Programa siekiama įgalinti mokytojus kurti saugią ir skatinančią mokymosi aplinką, kurioje ugdomas gebėjimas skatinti sąmoningą pilietiškumą bei gerbti įvairovę bei skirtingumą kaip svarbią visuomenės dalį.

Šiandieninėje mokykloje gebėjimas taikyti žmogaus teisių principus ir metodikas yra esminis siekiant kurti saugią, pagarbią ir tolerantišką mokymosi aplinką bei ugdant atsakingus, sąmoningus piliečius. Taip pat, žmogaus teisių bei jų principų supratimas padeda formuoti sąmoningą, atsakingą pilietinį požiūrį ir pagarbą į kitų teises. Mokykla atlieka svarbų vaidmenį mokant mokinius apie teisingumą, lygybę ir pagarbą žmogaus teisėms. Žmogaus teisių principai suteikia įrankius spręsti konfliktus taikiai ir pagarbiai, skatinant dialogą ir supratimą tarp skirtingų grupių. Tai yra svarbus įgūdis formuojant taikų bendravimą mokyklos bendruomenėje. Galiausiai, skatinant žmogaus teisių supratimą, mokykla prisideda prie lygių galimybių kūrimo ir skatina teisingesnę visuomenę, kurioje kiekvienas asmuo yra gerbiamas ir priimamas nepriklausomai nuo jo ar jos tapatybės ar pasirinkimo.

Baigę mokymų dalį dalyviai gebės suvokti įvairiapusį požiūrį į žmogaus teises, įvairovę, o bendraudami su mokiniais galės svarstyti skirtingas individualias patirtis skirtingose kultūrinėse bei politinėse aplinkose. Taip pat jie įgis įgūdžių taikyti įvairias žmogaus teisių ugdymo metodikas savo veikloje.

PROGRAMOS TIKSLAS

Plėtoti dalyvių kompetencijas, teikiant pilietiškumo ir lyderystės, kibernetinio saugumo, žmogaus teisių žinias ir medžiagą, kurios užtikrintų efektyvesnį kibernetinio saugumo principų, pilietiškumo ir lyderystės bei žmogaus teisių vertybių integravimą į dėstomų dalykų pamokas.

PROGRAMOS UŽDAVINIAI

1.

Suteikti mokytojams žinias apie pilietinio įsitraukimo sąvoką ir būdus, kaip skatinti mokinius būti aktyviais piliečiais.

Suteikti mokytojams supratimą apie Europos Sąjungos vaidmenį kasdieniame gyvenime ir svarbiausias ES vertybes.

2.

3.

Parengti mokytojus įgyvendinti mokymo metodikas ir veiklas, kuriomis būtų skatinamas pilietiškumas ir lyderystė.

Supažindinti mokytojus su Europos Sąjungos istorija, Lisabonos sutartimi ir ES narystės poveikiu šaliai ir asmeniui.

4.

5.

Suteikti mokytojams įrankius ir įgūdžius, būtinus mokinių vertinimui šiose svarbiose srityse.

Plėtoti ir didinti mokytojų kibernetinio raštingumo ir supratimo apie rizikas, apsaugos priemones ir technologines kompetencijas.

6.

7.

Įgyti reikalingas žinias ir jas pritaikant kurti kibernetinio saugumo ugdymo turinį 9–12 klasių moksleiviams.

Ugdyti mokytojo ir mokinių gebėjimą atpažinti ir analizuoti grėsmes sau, mokyklos bendruomenei, Europos sąjungos vertybėms ir pasirinkti priemones nuo jų apsisaugoti.

8.

9.

Išnagrinėti pagrindines kibernetinio saugumo temas ir ugdyti kibernetinio saugumo higienos įgūdžius.

Supažindinti su esminiais žmonių teisių principais, žmogaus teisių temų spektru ir jų kompleksiskumu.

10.

11.

Atrasti tinkamiausius metodus žmogaus teisių užtikrinimo taikymui formalaus švietimo kontekste.

Skatinti mokytojus reflektuoti apie jų asmenines išankstines nuostatas žmogaus teisių kontekste, bei suteikti jiems galimybę kurti strategijas ir metodus, kaip šias nuostatas įveikti ir kokybiškiau taikyti mokymo(si) procese.

12.

PROGRAMOS TURINYS

Ši turinio struktūra užtikrina, kad mokymo programa bus įgyvendinama nuosekliai, suteikiant mokytojams galimybę gilinti žinias teorinėse dirbtuvėse ir juos įtraukiant į praktinį darbą bei diskusijas. Tai padės pasiekti programos tikslus efektyviai ir sistemingai.

Modulis „Pilietiškumas ir lyderystė“

Apimtis: 16 ak. val., iš kurių 8 ak. val. skirtos auditoriniam mokymui, 8 ak. val. savarankiškam darbui.

1. Įvadas į pilietiškumą ir lyderystę

- Tema: Kas yra pilietiškumas ir kodėl tai svarbu?
- Tema: Kodėl lyderystė yra svarbi pilietiškumo dalis?
- Tema: Pilietinio įsitraukimo sąvoka

2. Pilietinio įsitraukimo skatinimas

- Tema: Pilietinė visuomenė ir jos veikėjai
- Tema: Paauglių dalyvavimas visuomeninėje ir politinėje veikloje
- Tema: Pilietinė visuomenės svarba darniam vystymuisi

3. Pilietinio įgalinimo ir aktyvaus pilietiškumo įgūdžių ugdymas

- Tema: Kokių įgūdžių reikia piliečiui būti aktyviam?
- Tema: Kokios veiklos ir metodai padeda ugdyti šiuos įgūdžius?
- Tema: Kokios aktyvaus pilietiškumo ugdymo galimybės ES mastu?

4. ES istorija ir aktualijos

- Tema: ES pradininkai
- Tema: Istorinė ES raida ir dabartinės aktualijos
- Tema: Lisabonos sutartis ir Europos vertybių svarba

5. Europos Sąjungos vaidmuo kasdieniame gyvenime

- Tema: Sprendimų priėmimas ES lygmeniu
- Tema: ES poveikis kasdieniam gyvenimui

6. ES narystės poveikis šaliai ir asmeniui

- Tema: Kaip ES narystė veikia šalį ir jos piliečius
- Tema: Asmens galimybės veikti ES kontekste

7. Pilietiškumas kaip nacionalinio saugumo veiksnys

- Tema: Kas yra nacionalinis saugumas?
- Tema: Nacionalinio saugumo veikėjai, apibrėžiantys pilietiškumo ugdymo svarbą

8. Mokytojų rolė ir užduotys

- Tema: Kaip mokytojai gali efektyviai ugdyti pilietiškumą ir lyderystę?
- Tema: Mokytojų užduotys ir atsakomybės šioje srityje.
- Tema: Pamokų plano metodika

9. Mokymo programos vertinimas

- Tema: Kaip vertinti mokinių pažangą ir suvokimą šioje srityje?
- Tema: Vertinimo kriterijai ir metodai.

Modulio programos rengėjai ir lektoriai:

Inga
Kulikauskė

Živilė
Paužaitė

Diana
Lukoševičiūtė–Burneikienė

Modulio literatūros sąrašas:

1. Apie 2021–2027 m. ES fondų investicijų programą. Prieiga per internetą: <https://www.esinvesticijos.lt/2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa/apie-2021-2027-m-es-fondu-investiciju-programa>
2. Baltoji knyga. Dėl Europos ateities: kokia bus ES27 bus 2025?: apmąstymai ir scenarijai (2017). Prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:b739b382-ff4f-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0008.02/DOC_1&format=PDF
3. Bikauskaitė, R. (2011). Rūpestis ir pilietiškumas. Problemos, 79, p. 15–27. Prieiga per internetą: <https://www.journals.vu.lt/problemos/article/view/1330/739>
4. Coster, I. ir Sigalas, E. (2018). „Eurydice“ ataskaitos santrauka. Pilietiškumo ugdymas Europos mokyklose 2017. Briuselis: Europos parlamento leidinių grupė
5. Darnaus vystymosi tikslų rekomendacinis rinkinys (2019). Prieiga per internetą: [https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/Darnaus%20vystymosi%20tiksl%C5%B3%20rekomendacij%C5%B3%20rinkinys\(1\).pdf](https://lrv.lt/uploads/main/documents/files/Darnaus%20vystymosi%20tiksl%C5%B3%20rekomendacij%C5%B3%20rinkinys(1).pdf)
6. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planas „Naujos kartos Lietuva“ (2022). Prieiga per internetą: <https://2021.esinvesticijos.lt/dokumentai/ekonomikos-gaivinimo-ir-atsparumo-didinimo-planas-naujos-kartos-lietuva>
7. ES 2022. Bendrasis pranešimas apie Europos Sąjungos veiklą. Prieiga per internetą: <https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/d73b364e-c180-11ec-8912-01aa75ed71a1/language-lt>
8. ES investicijų poveikis (2022). Prieiga per internetą: <https://2014.esinvesticijos.lt/lt/rezultatai-ir-statistika/poveikis>
9. ES migracijos ir prieglobsčio politika (2023). Prieiga per internetą: <https://www.consilium.europa.eu/lt/policies/eu-migration-policy/>
10. EU challenges and priorities in 2023. Prieiga per internetą: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/3092>
11. EU solidarity with Ukraine (2023). Prieiga per internetą: https://op.europa.eu/lt/publication-detail/-/publication/e71b46b9-7c56-11ee-99ba-01aa75ed71a1/language-n?WT.mc_id=Selectedpublications&WT.ria_c=41957&WT.ria_f=6415&WT.ria_ev=search&WT.URL=https%3A%2F%2Fop.europa.eu%2F%2Fweb%2Fgeneral-publications%2Fjust-published
12. Europos Žalioji kursas. Prieiga per internetą: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_lt
13. Foret, F., & Calligaro, O. (Eds.). (2018). European values: Challenges and opportunities for EU governance.
14. Hoskins, B., & Janmaat, J. G. (2019). Education, democracy and inequality: Political engagement and citizenship education in Europe. Springer.
15. Jeffery D. Nokes (2019). Teaching History, Learning Citizenship: Tools for Civic Engagement. New York: Published by Teachers College Press.
16. Kamionka, M. (2020). Jaunosios kartos patriotizmas Ukrainoje hibridinio karo laikotarpiu. Lietuvos metinė strateginė apžvalga, 18(1), p. 220–224.
17. Kazlauskaitė–Markelienė R., Petrauskaitė A., Pilietinė visuomenė ir nacionalinis saugumas: teorinė problemos apžvalga, (2010), Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademija, Vilnius.
18. Keynan, I. (2017). Citizenship: Rethinking Multicultural Citizenship. Cosmopolitan Civil Societies: An Interdisciplinary Journal, 9(3), p. 21–39
19. Kersinskienė, M. (2018). Kodėl Lietuvos jaunimas nesidomi politika? Prieiga per internetą: <http://www.universitetozurnalistas.kf.vu.lt/2018/06/kodel-lietuvos-jaunimas-nesidomi-politika/>
20. Learning corner : [Learning materials] / EU DG COMM. Prieiga per internetą: https://learning-corner.learning.europa.eu/learning-materials_en?f%5B0%5D=age_groups_age_groups%3A4
21. Mažylis, L. (2020). Fuksai Europoje. Kaunas: Vytauto Didžiojo universitetas.
22. Mokomoji medžiaga MEPA [Mokyklos – Europos Parlamento ambasadorės] mokykloms (2023). Prieiga per internetą: <https://vilnius.europarl.europa.eu/lt/vilnius/dossiers/MEPA-mokomoji-medziaga>
23. Pacheco, Y. V., Lopes, D., Álvarez, T., Aragão, A., Bercu, A. M., Borges, F., ... & Vázquez, P. R. (2023). European Citizens' Initiative: A Tool for Engagement and Active Citizenship: Workbook ECI from A to Z. Universitätsverlag Göttingen.
24. Petrauskaitė, A. ir Kazlauskaitė–Markelienė, R. (2018). Pilietinio tapatumo dilemos. Vilnius: Lietuvos Respublikos Seimas.
25. Pikžirnis, A., Makauskaitė, M. Pilietinio ugdymo efektyvinimas bendrojo ugdymo mokyklose. geriausios tarptautinės praktikos ir jų pritaikymo galimybės Lietuvoje (2015). Prieiga per internetą: http://kurkl.lt/wp-content/uploads/2015/10/Piliet%C5%A1kumougdymas_Arnoldas-Pik%C5%BEirnis-ir-Mant%C4%97-Makauskait%C4%97.pdf
26. Pilietiškumas ir pilietinė visuomenė. (2013). Vilnius: Nevyriausybių organizacijų informacijos ir paramos centras.
27. Pilietiškumo studija: pilietiškumo ugdymas formaliajame ir neformaliajame ugdyme. (2018). Vilnius: Lietuvos Respublikos Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
28. Projektai, keičiantys Lietuvą: „Europos burės 2022“ nugalėtojai. Verslo klasė. 2022, Nr.6, p.58–59.
29. Rakutienė, S. (2020) Kur slypi Europos galia?. Vilnius : Mykolo Romerio universitetas.
30. Socialinis–pilietinis ugdymas per praktinę veiklą: mokyklų atstovų ir mokinių patirtys. 2020 rugšėjis, Nr. 4 (182). Švietimo problemos analizė. Prieiga per internetą: <https://www.nsa.smm.lt/wp-content/uploads/2020/12/Socialine-pilietine-veikla.pdf>
31. Stračinskienė, L. Piliečių dalyvavimo galimybės priimant sprendimus vyriausybės ir savivaldybės lygyje. Prieiga per internetą: http://www.civitas.lt/wp-content/uploads/2015/07/Tyrimas_Pilieciu_Dalyvavimo_Galimybės_Priimant_Sprendimus.pdf
32. Vystomojo bendradarbiavimo platformos ištekliai. Prieiga per internetą: <https://www.vbplatforma.org/LT/biblioteka/577>
33. Zaleskienė, I. (2022). Brestančio piliečio kompetencijos ir jų ugdymas. Pedagogika. – 2002. Nr. 64, p. 85–89.

Modulis „Kibernetinis saugumas“

Apimtis: 16 ak. val., iš kurių 8 ak. val. skirtos auditoriniam mokymui, 8 ak. val. savarankiškam darbui.

1. Bendrinių kibernetinių grėsmių apžvalga

- Tema: Grėsmių tipai ir aktorių motyvacijos.
- Tema: Kaip atrodo kriminalinis verslas ir paslaugų modeliai?

2. Grėsmės aktualios kiekvienam

(įtraukianti paskaita, diskusija, klausimų /atsakymų sesija, atvejų ir pavyzdžių analizė).

- Tema: Socialinė inžinerija ir fišingo atakos. Kokių jų būna? Kaip jas atpažinti?
- Tema: Kenkėjiškos programos
- Tema: Interneto troliai ir botai. Kaip jie atsiranda? Kaip juos atpažinti?

3. Kitos grėsmės aktualios pedagogams ir mokymosi įstaigoms. 0.5 ak. val. (atvejų ir pavyzdžių analizė)

4. Grėsmės aktualios visuomenei

(įtraukianti paskaita, diskusija, klausimų /atsakymų sesija, atvejų ir pavyzdžių analizė).

- Tema: Geopolitinės ir informacinės grėsmės.
- Tema: Propaganda, netikros žinios.

5. Kiti Interneto pavojai su kuriais gali susidurti mokiniai

(įtraukianti paskaita, diskusija, klausimų /atsakymų sesija, atvejų ir pavyzdžių analizė).

- Tema: Psichologiniai gasdinimai ir pažeminimai.
- Tema: Duomenų ir tapatybės vagystės.
- Tema: Išpirkos reikalavimai, seksualinė prievarta.

6. Saugios darbo vietos, prevencinės ir apsaugos priemonės

(paskaita – teorija, pateiktos medžiagos aptarimas)

- Tema: Kritinis mąstymas ir atsparumas propagandai.
- Tema: Saugaus naršymo, bendravimo ir elgesio virtualioje erdvėje principai.
- Tema: Elektroninio pašto apsaugojimo priemonės.
- Tema: Antivirusinės programinės įrangos naudojimas.
- Tema: Programinės įrangos atnaujinimų svarba bei apsaugos priemonių efektyvumas.
- Tema: Atsarginės kopijos, jų paskirtis.
- Tema: Saugus informacijos dalinimasis.
- Tema: Slaptažodžiai, saugūs prisijungimai.
- Tema: Asmeninių paskyrų socialiniuose tinkluose saugumo optimizavimas.
- Tema: Žaidimų ir žaidybiškumo elementų naudojimas kibernetinio saugumo mokymuose.

7. Savarankiškas darbas.

Pamokų planų, skirtų kibernetinio saugumo tematikai integruoti į dalyko ugdymo turinį, kūrimas. (8 ak. val. savarankiško darbo ARBA 6 ak. val. savarankiško darbo ir 2 ak. val. darbo grupėje – kito mokymo dalyvio plano peržiūra ir komentarų patobulinimui pateikimas).

Modulio programos rengėjai ir lektoriai:

Aušra
Dilijonaitė

Vaida
Cesevičienė

Žygeda
Augonė

Modulio literatūros sąrašas:

1. Barker, J. (2023). *Confident Cyber Security: The Essential Insights and How to Protect from Threats*.
2. Carpenter, P. (2019). *Transformational Security Awareness: What Neuroscientists, Storytellers, and Marketers Can Teach Us About Driving Secure Behaviors*.
3. Corradini, I. (2020). *Building a Cybersecurity Culture in Organizations: How to Bridge the Gap Between People and Digital Technology* (Studies in Systems, Decision and Control Book 284).
4. Daswani, N., Elbayadi, M. (2021). *Big Breaches: Cybersecurity Lessons for Everyone*.
5. Dėl kvalifikacijos tobulinimo mokymo programų rengimo metodikos aprašo patvirtinimo. Lietuvos Respublikos Aplinkos ministro 2016 m. rugpjūčio 5 d. įsakymas Nr. DI-548. Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/2b04be025d401e688d29c6e5ef0deee?jfwid=rivwzvpg>
6. *Education and Training in National Cyber Security Strategy* (2021). Prieiga per internetą: <https://www.cyberwiser.eu/lithuania-it>
7. *Nacionalinė kibernetinio saugumo strategija* (2019). Prieiga per internetą: <https://kam.lt/wp-content/uploads/2022/03/nacionaline-kibernetinio-saugumo-strategija.pdf>
8. Oakley, B., Sejnowski, T. (2018). *Learning How to Learn: How to Succeed in School Without Spending All Your Time Studying*.
9. *Saugumo pranešimai ir rekomendacijos*. Nacionalinis kibernetinio saugumo centras. Prieiga per internetą: <https://www.nksc.lt/rekomendacijos.html>
10. Singer, P.W., Friedman, A. (2014). *Cybersecurity and Cyberwar: What Everyone Needs to Know*.
11. The European Union Agency for Cybersecurity (ENISA) recommendations. Prieiga per internetą: https://www.enisa.europa.eu/publications#c3=2013&c3=2023&c3=false&c5=publicationDate&reversed=on&b_start=0

Modulis „Žmogaus teisės“

Apimtis: 16 ak. val., iš kurių 8 ak. val. skirtos auditoriniam mokymui, 8 ak. val. savarankiškam darbui.

1. Įvadas į žmogaus teises ir žmogaus teisių ugdymą

- Žmogaus teisių taikymas praktikoje.
- Įvadas į žmogaus teisių principus, užtikrinimo mechanizmus ir teisinį reguliavimą.
- Žmogaus teisių užtikrinimas praktikoje.
- Žmogaus teisių temų spektras.
- Žmogaus teisių ugdymo principai – taikymo galimybės ir resursai.
- Gilesnio mokymosi temos
 - *Laisvė nuo išnaudojimo, smurto ir prievartos.*
 - *Saviraiškos laisvė ir demokratija.*
 - *Kas yra Visuotinė žmogaus teisių deklaracija.*
 - *Tarptautinės organizacijos, besirūpinančios žmogaus teisių apsauga.*
 - *Daugialypė diskriminacija.*
 - *Prieštaringų klausimų mokymas, žmogaus teisių švietimas Europoje – Europos Tarybos vaidmuo, žmogaus teisių ugdymo integravimas į formaliojo ugdymo programą.*

2. Žmogaus teisių ugdymo teorija ir praktika

- Žmogaus teisių ugdymo atmintinė – metodai, išorės galimybės ir resursai, asmeninės ribos ir jų laikymas(-is) (refleksija ir mokymosi taikymas).
- *Gilesnio mokymosi temos:*
 - *Žmogaus teisių švietimas.*
 - *Žmogaus teisių ugdymo integravimas į formaliojo ugdymo programą.*
 - *Įvairovė.*
 - *Saviraiškos laisvė.*

Modulio programos rengėjai ir lektoriai:

Vilma
Gabrieliūtė

Indrė
Maršantaitė

Paulina
Drėgvaitė

Viktorija
Matuzaitė

Modulio literatūros sąrašas:

1. Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education (2010). Prieigia per internetą: https://search.coe.int/cm/Pages/result_details.aspx?ObjectID=09000016805cf01f#globalcontainer
2. Darbo su jaunimo grupėmis vadovas. Neformaliojo ugdymo praktika Lietuvoje (2013). Prieigia per internetą: http://www.3sektorius.lt/docs/DarbosuJaunimogrupemisvadovas2013_2013-08-20_12_00_47.pdf
3. Democracy and Human Rights. Council of Europe Charter on Education for Democratic Citizenship and Human Rights Education (2014). Prieigia per internetą: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048d0b5>
4. Gyvenimas prieštarigame pasaulyje. Prieštaringų temų svarstymas pilietinio aktyvumo ir žmogaus teisių ugdyme (2015). Prieigia per internetą: https://theewc.org/content/uploads/2020/02/Teaching-Controversial-Issues_Lithuania.pdf
5. Human rights education indicator framework (2020). Prieigia per internetą: <http://www.hre2020.org/sites/default/files/Human%20Rights%20Education%20Indicator%20Framework.pdf>
6. Human Rights Education in Primary and Secondary School Systems: a Self-assessment Guide for Governments (2012). Prieigia per internetą: <https://www.ohchr.org/sites/default/files/Documents/Publications/SelfAssessmentGuideforGovernments.pdf>
7. Lietuvos Respublikos Lygių galimybių įstatymas Nr. IX-1826 (2003). Prieigia per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.222522/asr>
8. Lygybės laboratorija: saugios aplinkos mokykloje kūrimo vadovas (2018). Prieigia per internetą: <https://nepatogauskinoklase.lt/wp-content/uploads/2021/11/Lygybes-laboratorija-1.pdf>
9. Pagrindinis žmogaus teisių edukacijos metodinis rinkinys „Compass“ (2010). Prieigia per internetą: <https://rm.coe.int/compass-eng-rev-2020-web/1680a08e40> (EN); <https://www.coe.int/en/web/compass/home> (EN); <https://kompasas.eu/portfolio-items/kompasas/> (LT)
10. Visi skirtingi, visi lygūs (2007). Metodinis rinkinys – informalaus tarpkultūrinio ugdymo idėjos, ištekliai, metodai ir užsiėmimai darbui su jaunais ir suaugusiais žmonėmis. Prieigia per internetą: <https://jra.lt/uploads/lygus.pdf>
11. Visuomenės nuostatos etninių ir religinių grupių atžvilgiu Lietuvoje apklausa (2020). Prieigia per internetą: <http://www.ces.lt/wp-content/uploads/2010/02/Visuomen%C4%97s-nuostatos-apklausa-rezultatai-2020.pdf>
12. Visuomenės nuostatos etninių ir religinių grupių atžvilgiu Lietuvoje (2021). Prieigia per internetą: <https://www.diversitygroup.lt/wp-content/uploads/2021/11/Giedres-skaidres.pdf>
13. Visuomenės nuostatos etninių ir religinių grupių atžvilgiu (2022). Prieigia per internetą: https://tmde.lrv.lt/uploads/tmde/documents/files/Visuomen%C4%97s-nuostatos_2022_Giedre-Blazyte.pdf
14. Visuotinė Žmogaus teisių deklaracija (1948). Prieigia per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.278385>
15. Žmogaus teisių edukacijos metodinis rinkinys dirbant su vaikais „Compassito“ (2009). Prieigia per internetą: <http://www.eycb.coe.int/compassito/>
16. Žmogaus teisių enciklopedija. Prieigia per internetą: <https://manoteises.lt/zmogaus-teises/>

#CoreValues

Mokymų programos „Pagrindinės Europos Sąjungos vertybės“ (#CoreValues) koordinatorius ir įgyvendintojas – SMK Aukštoji mokykla ir švietimo pokyčių judėjimas EduAction.

Mokymų programa parengta įgyvendinant projektą „Empowering teachers to implement EU Core values education in school curricula“. Projekto Nr. 101127614 – CoreValues – ERASMUS-JMO-2023-OFET-TT